

Forslag til folketingsbeslutning

angående Danmarks ratifikation af en af den internationale arbejds-konference i Genève i året 1951 vedtaget konvention om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.

Fremsat den 18. februar 1959 af *Ragnhild Andersen, Fuglsang, Alfred Jensen, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen.*

Folketinget meddeler sit samtykke til, at Danmark ratificerer den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1951

vedtagne konvention vedrørende lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.

Bemærkninger til forslaget.

Allerede i 1919 besluttede Den internationale Arbejdsorganisation i Genève at gå ind for lige løn for lige arbejde. Det hedder i statutterne fra dengang:

„Varig og almen fred kan kun baseres på social retfærdighed. I nogle lande lever store mængder af mennesker under arbejdsvilkår, som betyder uret og ufrihed, og som truer freden og harmonien i verden, så at en forbedring af disse tilstande er absolut nødvendig.

Dette kan ske f. eks. ved regulering af arbejdstiden, ved modarbejdelse af arbejdsløshed, ved fastsættelse af minimumslønninger, ved arbejderbeskyttelse på fabrikkerne og på skibene, ved indførelse af lige løn for lige arbejde.“

Først i 1950 blev spørgsmålet om lige løn for lige arbejde for mænd og kvinder taget op til behandling på den internationale arbejdskonference i Genève. Forhandlingerne herom afsluttedes i 1951

med vedtagelse af konvention nr. 100 og med vedtagelse af en henstilling nr. 90.

Ved den endelige afstemning vedtoges konventionen tillige med henstillingen med 109 stemmer for, 38 imod, medens 35 afholdt sig fra at stemme.

Kvinderne i vort land har i mange år fremsat ønske og krav om fuld ligestilling og om lige løn for lige arbejde. I statens og det offentliges tjeneste har kvinderne for længst fået ligelønskravet imødekommet i almindelighed.

I det private erhvervsliv er ligelønskravet dog langt fra imødekommet, endskønt det fremsættes med stigende styrke fra kvindelige arbejdere og funktionærer gennem de faglige organisationer ved hver eneste overenskomstforhandling.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at det vil være en hjælp for kvinderne i deres retfærdige krav om lige løn for arbejde af samme værdi, om denne betydningsfulde konvention blev ratificeret.

Bilag 1.**Konvention nr. 100 vedrørende lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.**

Efter at være blevet sammenkaldt i Genève af Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd og efter at være trådt sammen til sit 34. møde den 6. juni 1951, og

Efter at der er opnået enighed om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til princippet om lige løn for mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi, der er opført som pkt. 7 på mødets dagsorden, og

Efter at have besluttet, at disse forslag skal tage form af en international konvention, vedtager Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference i dag den 29. juni 1951 følgende konvention, der benævnes ligelønskonventionen af 1951:

Artikel 1.

I nærværende konvention

- (a) betyder udtrykket „løn“ den almindelige løn, grundlønnen eller minimumslønnen plus eventuelle tillæg af en hvilken som helst art, hvad enten de ydes direkte eller indirekte, kontant eller in natura, som arbejdsgiverne yder arbejderne for deres arbejde;
- (b) refererer udtrykket „lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi“ sig til lønsatser, der er fastsat uden hensyn til køn.

Artikel 2.

1. Enhver medlemsstat skal i overensstemmelse med de metoder, der anvendes ved fastsættelse af lønsatser, fremme og, for så vidt det er foreneligt med disse metoder, sikre gennemførelsen af princippet om lige løn for mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi, for så vidt angår samtlige arbejdere.

2. Dette princip kan gennemføres ved

- (a) nationale love eller administrative forskrifter;
- (b) et ved lov oprettet eller anerkendt organ for fastsættelse af lønninger;
- (c) kollektive overenskomster mellem arbejdsgivere og arbejdere; eller
- (d) en kombination af disse forskellige metoder.

Artikel 3.

1. Hvor dette vil bidrage til gennemførelsen af nærværende konventions bestemmelser, skal der træffes foranstaltninger til at fremme en objektiv vurdering af beskæftigelser på grundlag af det arbejde, der udføres.

2. De metoder, der skal følges ved denne vurdering, kan fastsættes af de myndigheder, hvorunder fastsættelse af lønsatser sorterer, eller, hvor disse satser fastsættes ved kollektive aftaler, af de pågældende parter.

3. Forskelle i lønsatser, der uden hensyn til køn svarer til forskelle i det arbejde, der skal udføres, og som er konstateret ved den objektive vurdering, anses ikke for at stride mod princippet om lige løn for mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.

Artikel 4.

Enhver medlemsstat skal på passende måde samarbejde med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer med henblik på gennemførelsen af nærværende konventions bestemmelser.

Artikel 5.

De officielle ratifikationer af nærværende konvention skal fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør til indregistrering.

Artikel 6.

1. Nærværende konvention er kun bindende for de medlemmer af Den internationale Arbejdsorganisation, hvis ratifikationer er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

2. Den træder i kraft 1 år efter det tidspunkt, da 2 medlemsstaters ratifikation er blevet indregistreret hos generaldirektøren.

3. Derefter træder nærværende konvention i kraft for enhver medlemsstat 1 år efter, at dens ratifikation er blevet indregistreret.

Artikel 7.

1. De erklæringer, der fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør i over-

ensstemmelse med artikel 35, stk. 2, i Den internationale Arbejdsorganisations statut, skal angive

- (a) de territorier, med hensyn til hvilke den pågældende medlemsstat forpligter sig til at bringe konventionens bestemmelser i anvendelse uden modifikationer,
- (b) de territorier, med hensyn til hvilke den forpligter sig til at bringe konventionens bestemmelser i anvendelse med modifikationer, samt en nærmere redegørelse for disse modifikationer,
- (c) de territorier, for hvis vedkommende konventionen ikke kan gennemføres, og i så fald motiveringen for, at den ikke kan gennemføres,
- (d) de territorier, med hensyn til hvilke den forbeholder sig sin stilling, indtil spørgsmålet har været gjort til genstand for yderligere drøftelse.

2. De i nærværende artikels stk. 1, (a) og (b), omhandlede forpligtelser skal anses for at udgøre en fast bestanddel af ratifikationen og skal have virkning som en ratifikation.

3. Enhver medlemsstat kan til enhver tid ved afgivelse af en senere erklæring helt eller delvis ophæve de forbehold, den har taget i sin oprindelige erklæring i medfør af nærværende artikels stk. 1, (b), (c) eller (d).

4. Enhver medlemsstat kan på et tidspunkt, da konventionen kan opsiges i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 9, til generaldirektøren fremsende en erklæring, der i andre henseender modificerer indholdet af en tidligere erklæring og angiver den nuværende stilling med hensyn til de deri omhandlede territorier.

Artikel 8.

1. De erklæringer, der i henhold til artikel 35, stk. 4 og 5, i Den internationale Arbejdsorganisations statut fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør, skal angive, hvorvidt konventionens bestemmelser vil blive gennemført i det pågældende territorium med eller uden modifikationer; såfremt det angives i erklæringen, at konventionens bestemmelser vil blive gennemført med modifikationer, skal der gøres nærmere rede for disse modifikationer.

2. Den eller de pågældende medlemsstater eller internationale myndighed kan til enhver tid ved afgivelse af en senere erklæring helt eller delvis give afkald på retten til at bringe de i en tidligere afgivet erklæring anførte modifikationer i anvendelse.

3. Den eller de pågældende medlemsstater eller internationale myndighed kan på et tidspunkt, da nærværende konvention kan opsiges i medfør af

bestemmelserne i artikel 9, til generaldirektøren fremsende en erklæring, der i andre henseender modificerer indholdet af en tidligere afgivet erklæring og angiver den nuværende stilling med hensyn til konventionens gennemførelse.

Artikel 9.

1. En medlemsstat, som har ratificeret nærværende konvention, kan opsiges den efter 10 års forløb regnet fra tidspunktet for konventionens første ikrafttræden ved afgivelse af en erklæring, der fremsendes til Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør til indregistrering. En sådan opsigelse træder først i kraft 1 år efter datoen for dens indregistrering.

2. Enhver medlemsstat, som har ratificeret nærværende konvention, og som ikke inden for 1 år efter udløbet af den i foregående stykke omhandlede 10 års periode benytter sig af den i nærværende artikel hjemlede opsigelsesret, er forpligtet i yderligere 10 år og kan derefter opsiges nærværende konvention ved udløbet af hver 10 års periode på de i nærværende artikel anførte betingelser.

Artikel 10.

1. Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør skal underrette alle Den internationale Arbejdsorganisations medlemmer om indregistreringen af alle ratifikationer, erklæringer og opsigelser, som han modtager fra organisationens medlemmer.

2. Samtidig med at generaldirektøren underretter organisationens medlemmer om indregistreringen af ratifikation nr. 2, skal han gøre dem opmærksom på konventionens ikrafttrædelsesdato.

Artikel 11.

Det internationale Arbejdsbureaus generaldirektør skal i henhold til artikel 102 i De Forenede Nationers pagt fremsende udførlige oplysninger om de ratifikationer, erklæringer og opsigelser, som han har indregistreret i medfør af bestemmelserne i de foregående artikler, til De Forenede Nationers generalsekretær til indregistrering.

Artikel 12.

Når Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd måtte anse det for nødvendigt, skal det forelægge generalkonferencen en rapport om gennemførelsen af nærværende konvention og overveje ønskeligheden af at sætte spørgsmålet om en hel eller delvis revision af den på konferencens dagsorden.

Artikel 13.

1. I tilfælde af at konferencen vedtager en ny konvention, der helt eller delvis ændrer nærværende konvention, skal, medmindre den nye konvention bestemmer andet,

- (a) et medlems ratifikation af den nye, ændrede konvention *ipso jure* medføre øjeblikkelig opsigelse af nærværende konvention uanset bestemmelserne i artikel 9 ovenfor, såfremt og så snart den nye, ændrede konvention træder i kraft;
- (b) nærværende konvention ikke længere kunne

ratificeres af medlemsstaterne fra den dato at regne, da den nye, ændrede konvention træder i kraft.

2. Nærværende konvention skal under alle omstændigheder forblive i kraft i sin faktiske form og indhold for de medlemsstater, som har ratificeret den, men som ikke har ratificeret den ændrede konvention.

Artikel 14.

De engelske og franske gengivelser af nærværende konventions tekst er lige autentiske.

Bilag 2.**Henstilling nr. 90 om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.**

Efter at være blevet sammenkaldt i Genève af Det internationale Arbejdsbureaus styrelsesråd og efter at være trådt sammen til sit 34. møde den 6. juni 1951, og

Efter at der er opnået enighed om vedtagelsen af visse forslag med hensyn til princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi, der er opført som pkt. 7 på mødets dagsorden, og

Efter at have besluttet, at disse forslag skal tage form af en henstilling, der supplerer ligelønskonventionen af 1951,

vedtager Den internationale Arbejdsorganisations generalkonference i dag den 29. juni 1951 følgende henstilling, der benævnes ligelønshenstillingen af 1951:

Medens ligelønskonventionen af 1951 fastsætter visse almindelige principper vedrørende lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi;

Medens konventionen bestemmer, at gennemførelsen af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi skal fremmes eller sikres i overensstemmelse med de metoder, der anvendes ved fastsættelse af lønsatser i de pågældende lande;

Medens det er ønskeligt at angive visse metoder for en gradvis gennemførelse af de i konventionen fastsatte principper;

Medens det samtidig er ønskeligt, at alle medlemsstater ved gennemførelsen af disse principper tager hensyn til de metoder, der er fundet tilfredsstillende i visse lande;

Henstiller konferencen, at alle medlemsstaterne under iagttagelse af bestemmelserne i konventionens artikel 2 gennemfører følgende bestemmelser og efter styrelsesrådets anmodning aflægger beretning til Det internationale Arbejdsbureau om de foranstaltninger, der er truffet for at sætte dem i kraft:

1. Der bør efter forhandling med de pågældende arbejderorganisationer eller, hvor sådanne organisationer ikke findes, med de pågældende arbejdere træffes egnede foranstaltninger

- (a) for at sikre gennemførelsen af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi for alle beskæftigede i centraladministrationen og derunder hørende institutioner; og
- (b) for at fremme gennemførelsen af dette princip for beskæftigede inden for stats- og kommunale institutioner, såfremt fastsættelse af lønsatser henhører under deres område.

2. Der bør efter forhandling med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer træffes egnede foranstaltninger til at sikre den hurtigst mulige gennemførelse af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi i alle andre beskæftigelser end de i stk. 1 omhandlede, hvor lønsatserne er underkastet lovmæssig regulering eller offentlig kontrol, i særdeleshed for så vidt angår

- (a) indførelse af minimumssatser eller andre lønsatser i erhvervsområder og virksomheder, hvor sådanne satser fastsættes af en offentlig myndighed;

(b) erhvervsområder og enkeltvirksomheder, der drives af det offentlige eller er underkastet offentlig kontrol; samt

(c) såfremt omstændighederne måtte tale derfor, arbejde, der udføres i henhold til offentlige kontrakter.

3. (1) Såfremt de gældende metoder for fastsættelse af lønsatser tillader det, bør en generel gennemførelse af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi ske ad lovgivningsvejen.

(2) Den kompetente offentlige myndighed bør træffe alle fornødne og egnede foranstaltninger for at sikre, at arbejdsgivere og arbejdere modtager underretning om sådanne lovbestemmelser og i påkommende tilfælde får vejledning om deres gennemførelse.

4. Såfremt det efter forhandling med de pågældende arbejder- og arbejdsgiverorganisationer, hvor sådanne findes, anses for umuligt straks at gennemføre princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi inden for de virksomheder, der er omfattet af stk. 1-3, bør der snarest muligt gennemføres eller drages omsorg for, at der gennemføres egnede bestemmelser om dets gradvise gennemførelse, f. eks. ved

(a) at nedsætte forskellene mellem lønsatserne for mænd og lønsatserne for kvinder for arbejde af samme værdi;

(b) at fastsætte bestemmelser om lige store lønstigninger for mandlige og kvindelige arbejdere, der udfører arbejde af samme værdi, hvor en sådan lønningsordning gælder.

5. Såfremt det måtte tjene til at lette fastsættelsen af lønsatser i overensstemmelse med princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi, bør medlemsstaterne i forståelse med de pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer indføre eller fremme indførelsen af metoder til en objektiv vurdering af det arbejde, der skal udføres, ved en analyse af arbejdet eller på anden måde med henblik på at tilvejebringe

en inddeling af beskæftigelser uden hensyn til køn; disse metoder bør anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i konventionens artikel 2.

6. Med henblik på at lette gennemførelsen af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi bør der, om nødvendigt, træffes egnede foranstaltninger til at forøge kvindelige arbejderes arbejdsydelse, f. eks. ved

(a) at sikre, at arbejdere af begge køn har den samme eller tilsvarende adgang til erhvervsvejledning eller -rådgivning, faglig uddannelse og arbejdsanvisning;

(b) at træffe egnede foranstaltninger til at tilskynde kvinder til at benytte sig af adgangen til erhvervsvejledning eller -rådgivning, faglig uddannelse og anvisning af arbejde;

(c) at tilvejebringe velfærds- og sociale foranstaltninger, der imødekommer kvindelige arbejderes behov, i særdeleshed de kvinder, der har forsørgerpligter, samt at finansiere disse foranstaltninger af de almindelige offentlige midler eller af socialforsikringsfonds eller af fonds, der er tilvejebragt med henblik på at gennemføre velfærdsforanstaltninger for arbejdere, og som finansieres ved indbetalinger for arbejderne uden hensyn til køn; samt

(d) at fremme ligestilling af mandlige og kvindelige arbejdere med hensyn til adgang til beskæftigelser og stillinger under iagttagelse af bestemmelserne i internationale forskrifter og i nationale love og forskrifter vedrørende sundhedsmæssig og social beskyttelse af kvinder.

7. Der bør på enhver måde udfoldes bestræbelser for at fremme offentlighedens forståelse af de motiver, der ligger til grund for princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.

8. Der bør foretages undersøgelser i det omfang, det måtte være ønskeligt, for at fremme gennemførelsen af det omhandlede princip.